

DANSKE RESUMEER

Stine Grønbæk Jensen: Kampen for en officiel undskyldning. Om godhavnsagen som mulighedsrum for erindringsarbejde og kritisk subjektivitet blandt tidligere børnehjemsbørn

I artiklen undersøges betydningen af officielle undskyldninger for ofrene for svigt og overgreb i fortiden og det transformerende potentiale, som kampen for retfærdighed kan have. Forfatteren viser, hvordan Godhavnsdrengenes mangeårige kamp for en officiel undskyldning har konstitueret Godhavn som et delt erindringssted i Danmark, det vil sige et omdrejningspunkt for fælles forestillinger og anerkendte fortællinger om fortidens børneforsorg. Hun argumenterer for, at dette har åbnet et nyt mulighedsrum, hvor tidligere børnehjemsbørn gennem erindringsarbejde er begyndt at artikulere og forholde sig kritisk til erindringer, der før var omgærdet af tavshed, lagret i kroppen og vævet ind i hverdagens væren og relationer til andre. Ved at se erindringsarbejdet som en koncentreret udøvelse af kritisk subjektivitet peger forfatteren på, at den enkelte i denne proces potentielt set kan begynde at distancere sig fra og vriste sig fri af fortidens tyngde, men også bruge sine erindringer politisk til fremadrettede formål.

Søgeord: statslige undskyldninger, erindringsarbejde, børneforsorgens historie

Anna Kirstine Schirrer: „Landeret er erstatningsret“. Oprindelighed, erstatning og land i Guyana

Denne artikel undersøger, hvordan afro-guyansk ret til land med afsæt i en konstruktion af oprindelighed fortolkes som et spørgsmål om erstatning for slaveri blandt efterkommere af slaver i den guyanske erstatningskomité i Georgetown, Guyana. Hvor selvidentificerede amerindianere, oprindelige folk i Guyana, hidtil har haft fortrinsret til landerettigheder på baggrund af indfødt status i landet, er det særlige ved komitéens krav til land i et lovforslag om en African Land Rights Act, at den udfordrer oprindelige folks eksklusive ret til land i Guyana. Artiklen er baseret på dele af det etnografiske materiale, forfatteren har indsamlet under et 18 måneders feltarbejde, hvor hun blandt andet interviewede medlemmer af den guyanske erstatningskomité samt juridiske rådgivere om konstruktionen af en African Land Rights Act. Gennem en analyse af oprindelighed som noget, man både kan være („indigenous“) og gøre („indiginize“) i postkoloniale nationale sammenhænge, viser forfatteren, hvordan love og politikker, der er vedtaget og

implementeret under den britiske koloniale administration i Caribien, er delagtige i en historisk administrativ forsømmelse af racialiserede grupper i tidligere kolonistater. Forfatteren argumenterer for, at det transatlantiske slaveri ikke blot var et frihedsovergreb på det enkelte menneske, som blev slavegjort, men også et overgreb på det oprindelighedsforhold, som det menneske havde til det land, det beboede, og ikke mindst den retlige status, som dette forhold senere skulle vise sig at kunne muliggøre. Det forhold skaber et restparadoks i international ret og national ejendoms- og arveret i dag, som bliver særligt fremtrædende i postkoloniale og postslaverisamfund hvor fordelingen af rettigheder til land blandt andet afhænger af, at man kan hævde adgang til indfødt status.

Søgeord: international ret, oprindelighed, race, erstatningsret, postkolonialisme

Mads Emil Kjersgaard: Mellemværender om fortiden. En antropologisk undersøgelse af den udeblevne undskyldning for det armenske folkedrab

Denne artikel undersøger en officiel undskyldning, der endnu aldrig er blevet givet. Den er formet af en hundredårig lang konflikt mellem armeniere og den tyrkiske regering, hvor det centrale stridsspørgsmål er, om de omfattende massakrer på armeniere i perioden 1915-1923 i Osmannerriget både juridisk og historisk kan klassificeres som et folkedrab. Baseret på etnografisk materiale indsamlet under et feltarbejde blandt armensk-amerikanske græsrodsaktivister i Los Angeles undersøger artiklen samspillet mellem lokale mobiliseringer af armenske krav om anerkendelse og genopretning for den ustraffede forbrydelse og det endeløse modspil fra en allestedsnærværende fjende: en ekstremt synlig, aggressiv og – til en vis grad succesfuld – tyrkisk benægtelseskampagne. Med udgangspunkt i et sådant antagonistisk øjeblik undersøger forfatteren tilblivelsen af en potentiel offentlig undskyldning gennem forskellige aktivistiske performances – en protest, et vægmaleri og narrativer, der alle relaterer sig til og forsøger at omgøre både en voldelig fortid og udfordrende nutid. Gennem et gaveøkonomisk udvekslingsperspektiv udfolder forfatteren to distinkte og tæt forbundne udvekslingsrelationer, der synes at gennemstrømme aktivisternes motivationer og sensibilitet: en formel og en „eksistentiel“ gæld/skyld. Artiklens argument er, at den „udeblevne undskyldning“ (og den allestedsnærværende benægtelsespolitik) animerer de unge diasporaarmeniere til at artikulere deres krænkelserfaringer og udtrykke offerets koreografi og en følelse af taknemmelighed, hvilket i processen er med til at etablere sameksistens med forfædrene og gøre krav på „armenskhed“.

Søgeord: eksistentiel gæld, den armenske diaspora, aktivisme, kontinuitet, folkedrab, officielle undskyldninger, den tyrkiske benægtelsespolitik

Ida Helene Asmussen og Maja Balle: „Vores blod er hellig, vores ånde er hellig“. Om postkolonial forsoning

I sommeren 2014 fandt en usædvanlig begivenhed sted på prærien i Montana, USA. En række oprindelige amerikanere fra forskellige stater, dna-forskeren Eske Willerslev fra Danmark og en hvid amerikansk familie var samlet for at genbegrave et af de ældste skeletter, der nogensinde er fundet i USA, det såkaldte Anzick-skelet. Anzick-forløbet dannede basis for afslutningen af en række langvarige konflikter i forbindelse med knoglefund i Nordamerika, herunder The Ancient One (alias The Kennewick Man) og konflikterne omkring skelettet fra Spirit Cave efter henholdsvis 20 og 22 års juridiske tovtrækkerier. Selv om medlemmerne af lokale stammeforbund i Montana er centrale aktører i forhold til genbegravelsesprocessen, findes kun sparsom forskning om deres opfattelse af forløbet, herunder også deres forskellige opfattelser af forløbet om dna-undersøgelsen af knoglerne. Derfor bygger denne fremstilling primært på interviews med oprindelige amerikanere fra Montana. Fælles for udsagnene er, at emnet aktualiserer følelser, der kobler sig til koloniale overgreb, og derved forbinder fortid og nutid. Det betyder, at de processer, der involverer håndtering af forhistoriske knogler, kan medføre både forsonende elementer og elementer, der øger modsætningsforholdet, afhængigt af såvel den konkrete håndtering som fortolkningsrammen.

Søgeord: Anzick, forsoning, genbegravelse, socialt drama, genoprettende ret

Marie Leine: En undvigelse, et løfte og en udsættelse. Om statslige undskyldninger og senkulturel anerkendelse i den dansk-grønlandske relation

Denne artikel undersøger, hvilken form anerkendelse tager, når spørgsmålet om danske statslige undskyldninger i den dansk-grønlandske relation indtræder i danske officielle, statslige diskurser. Artiklen tager udgangspunkt i Elizabeth Povinellis begrebsverden om senliberalisme. Forfatteren undersøger, hvordan grønlandske krav om undskyldninger fra den danske stat i kraft af historiske omstændigheder repræsenterer en grundlæggende asymmetri i den politiske relation mellem Grønland og Danmark. Gennem en diskursanalyse af to politiske begivenheder om statslige undskyldninger i 2019 argumenterer forfatteren for, at den danske stat gennem anerkendelsesstrategier forsøger at kontrollere disse grundlæggende forskelle. Disse strategier karakterises i artiklen som affektive undvigelser, løfter og udsættelser af en statslig undskyldning. Artiklen argumenterer for, at disse strategiske bevægelser kan forstås som en specifik form for senliberal kulturel anerkendelse, der opererer sådan, at staten og nationen Danmarks politiske og kulturelle dominans i sidste ende ikke ændres

grundlæggende. Forfatteren konkluderer ved kort at reflektere over spørgsmål om territorialitet i disse diskurser og de grænsedragende kapaciteter, der muliggøres og praktiseres igennem dem.

Søgeord: Danmark og Grønland, senliberalisme, anerkendelse, statslige undskyldninger